

Bruselis, 2014 09 04
COM(2014) 549 final

KOMISIJOS ATASKAITA EUROPOS PARLAMENTUI IR TARYBAI

**2013 m. mokslinių tyrimų ir technologinės plėtros veiklos Europos Sąjungoje metinė
ataskaita**

KOMISIJOS ATASKAITA EUROPOS PARLAMENTUI IR TARYBAI

2013 m. mokslinių tyrimų ir technologinės plėtros veiklos Europos Sąjungoje metinė ataskaita

1. PAGRINDINĖ INFORMACIJA APIE METINĘ MOKSLINIŲ TYRIMŲ IR TECHNOLOGINĖS PLĖTROS VEIKLOS ATASKAITĄ

Metinė mokslinių tyrimų ir technologinės plėtros veiklos Europos Sąjungoje (ES) ataskaita rengiama pagal Sutarties dėl Europos Sąjungos veikimo (SESV) 190 straipsnį. Šios ataskaitos paskirtis – apžvelgti ataskaitiniais metais įgyvendintas svarbiausias priemones.

2. BENDROSIOS 2013 M. POLITINĖS APLINKYBĖS

2013 m. valstybės narės pradėjo įgyvendinti ir tęsė svarbias reformas, kuriomis buvo siekiama vėl užtikrinti tvarų ekonomikos augimą ir gerovę. Europos Komisija ėmėsi svarbių priemonių, skirtų šioms pastangoms sustiprinti ir papildyti, įskaitant socialinių partnerių skatinimą aktyviau dalyvauti Europos semestre. Dėl to 2013 m. pradžioje Europos ekonomika pradėjo pamažu atsigausti, o 2013 m. antrąjį ketvirtį atsigavimas buvo dar pastebimesnis. Nors tikimasi, kad atsigavimas nesustos, Europos Sąjunga turi ir toliau bendrai dirbti, kad sustiprintų savo gebėjimą konkuruoti pasauliniu mastu.

Nors ekonomikos sąlygos vis dar yra sudėtingos, ES, inicijuodama teigiamas struktūrines tendencijas, pvz., keldama švietimo lygį, formuodama tvaresnę energijos rūšių derinį, mažindama vykdant ekonominę veiklą išmetamą anglies dioksido kiekį ir artėdama prie mokslinių tyrimų ir inovacijų investicijų tikslo (3 proc.), padarė pažangą įgyvendindama strategijos „Europa 2020“ tikslus.

Norint sustiprinti Europos konkurencinę padėtį pasaulyje ir vėl užtikrinti jos ekonomikos augimą, labai svarbu investuoti į mokslinius tyrimus ir inovacijas. Todėl moksliniai tyrimai ir inovacijos tebėra ES pažangių darbo vietų kūrimo ir ekonomikos augimo darbotvarkės pagrindas ir svarbiausias ES investicijų objektas.

2013 m. pabaigoje pradėta įgyvendinti programa „Horizontas 2020“ – finansinė strategijos „Europa 2020“ pavyzdinės iniciatyvos „Inovacijų sąjunga“ priemonė. Ši nauja bendroji programa parengta siekiant atkreipti dėmesį į visuomenės uždavinius ir juos išspręsti bei skatinti ekonomikos klestėjimą aukštos kokybės mokslo, technologijų ir inovacijų projektų finansavimu.

3. „HORIZONTAS 2020“

Baigus įvairias trišales ES institucijų derybas, 2013 m. lapkričio 21 d. Europos Parlamente, o 2013 m. gruodžio 3 d. – Europos Sąjungos Taryboje aiškia balsų dauguma patvirtintas programos „Horizontas 2020“ teisės aktų rinkinys.

Ši nauja ES bendroji programa¹, kuriai iš ES biudžeto skirta 79,2 mlrd. EUR (2014–2020 m.), skaičiuojant dabartinėmis kainomis, parengta vadovaujantis nauju, gerokai paprastesniu požiūriu, suteikiančiu galimybę dalyvauti įvairesniems subjektams, integruoti mokslinius tyrimus ir inovacijas ir orientuotis į spėjimus uždavinius. Programa „Horizontas 2020“ padės pašalinti mokslinių tyrimų ir rinkos atotrūkį ir kartu dar labiau padidinti kompetenciją, taip suteikiant puikių galimybių naujas žinias ir technologinius laimėjimus paversti aukštos kokybės naujoviškais paslaugomis ir produktais.

Ši nauja programa pirmiausia yra patogi tuo atveju, kai, siekiant paremti Europos novatoriškas bendroves, norima sutelkti viešuosius ir privačiuosius finansinius šaltinius:

- užsitikrinta daugiau privačių investicijų, skirtų pagrindiniams visuomenės uždaviniams spręsti ir kartu didinti Europos pramonės konkurencingumą. 2013 m. liepos 10 d. Komisija pateikė pasiūlymą dėl keleto viešojo ir privačiojo sektorių bei atskirų viešojo sektoriaus institucijų partnerystės iniciatyvų, kurios buvo įtrauktos į investicijų į inovacijas teisės aktų rinkinį². Šios partnerystės bus vienas svarbiausių programos „Horizontas 2020“ elementų, nes jos, sutelkus privačiojo sektoriaus, ES ir valstybių narių pajėgas ir taip pasiekus didesnę kaip 20 mlrd. EUR biudžetą, suteiks galimybę įgyvendinti didelio masto ilgalaikę inovacijų veiklą;
- parengtos priemonės, skirtos finansinių išteklių nepakankamumo Europoje problemai – pagrindinei inovacijų diegimo rinkoje kliūčiai – spręsti. Taikant rizikos pasidalijimo finansinę priemonę, kurią kartu įsteigė Europos Komisija ir Europos investicijų banko grupė, užtikrinta, kad kiekvienas milijardas eurų iš ES biudžeto pritrauktų 12 mlrd. EUR paskolų ir daugiau kaip 30 mlrd. EUR – galutinių investicijų į mokslinius tyrimus ir inovacijas. Taip nuo 2007 m. papildomai gauta apie 40 mlrd. EUR vertės išteklių mokslinių tyrimų ir inovacijų veiklai, kuri, negavus šių išteklių, nebūtų finansuota;
- vadovaujantis programos „Horizontas 2020“ integruojamuoju požiūriu, numatytos priemonės, kuriomis siekiama sukurti patikimą paramos sistemą, kuri pirmiausia būtų naudinga MVĮ ir padėtų šioms įmonėms pasinaudoti visos programos teikiamomis finansavimo galimybėmis. Taikant naują, specialiai MVĮ skirtą priemonę, remiamos pačios novatoriškiausios Europos MVĮ idėjos, kuriose slypi daug užmojų plėstis, augti ir veikti tarptautiniu mastu. Siekiant, kad 20 proc. viso finansavimo būtų skiriama visuomenės uždaviniams ir konkrečiam tikslui „Pirmavimas kuriant didelio poveikio ir pramonės technologijas“, 5 proc. lėšų yra skirta 2014–2015 m. nuolatiniam atviram konkursui, o 7 proc. numatyta visam šios programos taikymo laikotarpiui.

Priimdama politinius sprendimus, Komisija taip pat atliko reikiamus parengiamuosius veiksmus, skirtus naujai programai įgyvendinti.

¹ <http://ec.europa.eu/programmes/horizon2020/en/news/horizon-2020-brief-eu-framework-programme-research-innovation>.

² 2014 m. balandžio 15 d. jį patvirtino Europos Parlamentas, 2014 m. gegužės 6 d. – Europos Sąjungos Taryba.

a) *Programos „Horizontas 2020“ 2014–2015 m. darbo programos*

2013 m. gruodžio 10 d. Europos Komisija patvirtino pirmąją programos „Horizontas 2020“ darbo programą. Komisija nurodė dvejų metų finansavimo prioritetus, taip tyrėjams ir įmonėms suteikdama kaip niekad daug tikrumo dėl ES mokslinių tyrimų krypties ir inovacijų galimybių. 2013 m. gruodžio 11 d. įsigaliojo kvietimai teikti paraiškas. Be kitų svarbių dalykų, paminėtina, kad:

- ypatingas dėmesys skirtas mažosioms ir vidutinėms įmonėms (MVI), pirmiausia suteikiant naują, tik joms skirtą priemonę. Pagal šią naują specialią schemą vien tik 2014 m. MVI galės teikti paraiškas dėl 253 mln. EUR inovacijų dotacijų;
- kaip numatyta pagal 2014–2015 m. kvietimus teikti paraiškas, pavienėms dotacijoms iš viso bus skirta apie 20 mln. EUR: apie 14 mln. EUR skirs Europos mokslinių tyrimų taryba, o apie 7 mln. EUR – pagal programą „Marie Skłodowska-Curie veiksmai“ bus skirta mokymui ir judumui mokslinių tyrimų tikslais;
- siekiant padėti sumažinti atotrūkį inovacijų srityje, pagal dalyvių skaičiaus didinimo priemones numatyta 2015 m. skelbti kvietimus teikti paraiškas pagal iniciatyvas „Europos mokslinių tyrimų erdvės profesūra“ (34 mln. EUR), „Siejamieji veiksmai“ (12 mln. EUR) ir „Porinis bendradarbiavimas“ (74 mln. EUR).

b) *Galimybių dalyvauti paprastinimas*

2013 m. gruodžio 4 d. pradėjo veikti nauja Mokslinių tyrimų ir inovacijų portalo versija, kurioje įdiegti didesni IT pajėgumai, pritaikyta modernesnė technologija, pertvarkytas ir supaprastintas naršymas, taip pat patobulintas išdėstymas ir turinys. Siekiant padėti suprasti programos „Horizontas 2020“ procesus, bendradarbiaujant parengtos naujos programos dalyviams skirtos internetinės gairės – „Horizontas 2020“ internetinis vadovas. Šis vadovas lengvai pasiekiamas iš bet kurios Dalyvių portalo³ skilties – naudotojai gali patekti tiesiai į reikiamą gairių skirsnį.

4. „INOVACIJŲ SĄJUNGA“

Siekiant stiprinti Europos naujovių diegimo pajėgumą, viena pagrindinių strategijos „Europa 2020“ dalių tapo iniciatyva „Inovacijų sąjunga“. Įgyvendinant iniciatyvą „Inovacijų sąjunga“ ir taip didinant investicijas į mokslinius tyrimus ir inovacijas, telkiant suinteresuotuosius subjektus ir plačiai diegiant inovacijas svarbiausiose Europos, nacionalinės ir regioninės politikos srityse, sėkmingai skatinamas inovacijų diegimas.

Iniciatyva „Inovacijų sąjunga“, kaip išsami strategija, yra taikoma labai įvairiems elementams, darantiems poveikį Europos inovacijų ekosistemai, ir sėkmingai ją keičia. Padaryta didelė pažanga siekiant kiekvieno Europos Sąjungos prioritetinio tikslo:

³ <http://ec.europa.eu/research/participants/portal/desktop/en/home.html>.

- **žinių bazės stiprinimas ir susiskaidymo mažinimas:** stiprinama Europos žinių bazė, ypač šiomis priemonėmis: pradėta įgyvendinti programa „Horizontas 2020“, Europos regioninės plėtros fondų lėšomis pirmiausia remiamos pažangiosios specializacijos strategijos, teikiama parama įgūdžių ugdymui, daroma pažanga Europos mokslinių tyrimų erdvėje (EMTE); toliau žr. 5 skirsnį;
- **idėjų teikimas rinkai:** daug nuveikta kuriant priemones, kuriomis Europoje būtų užtikrinta inovacijoms palankesnė aplinka, pvz., bendrąjį patentą ir pataisytas viešųjų pirkimų direktyvas, suteikiančias didesnes inovacijų galimybes. Įdiegtos priemonės, skirtos padėti gauti lėšų, ypač pagal programą „Horizontas 2020“; šios priemonės, įskaitant patobulintas skolos ir nuosavybės priemones ir rizikos kapitalo pasą, netrukus pradės duoti rezultatų.

Nors praeityje viešosios intervencijos priemonės dažniausiai taikytos norint paskatinti mokslinių tyrimų ir naujų žinių pasiūlą, šiomis priemonėmis vis dažniau naudojamos norint paskatinti inovacijų paklausą, pvz., rengiant ikiprekybinius viešuosius pirkimus, inovacijoms palankius teisės aktus, nustatant standartus ir t.t. Pavyzdžiui, palengvintas viešasis inovacijų pirkimas, sukurta ir išbandyta reguliavimo poveikio inovacijoms vertinimo metodika, pradėtas įgyvendinti ekologinių inovacijų veiksmų planas, modernizuotas ir paspartintas standartų nustatymo procesas;

- **socialinės ir teritorinės sanglaudos didinimas:** įgyvendinant iniciatyvą „Inovacijų sąjunga“ taip pat buvo sprendžiamas teritorinės ir socialinės sanglaudos uždavinys. Pavyzdžiui, siekiant pagerinti inovacijų diegimo rezultatus Europos regionuose ir valstybėse narėse nepakenkiant kokybei, nustatytos pažangiosios specializacijos strategijos, kaip investicijų prioritetų mokslinių tyrimų, technologinės plėtros ir inovacijų srityje *ex ante* sąlyga. Skyrus daugiau dėmesio socialinėms ir viešojo sektoriaus inovacijoms, užtikrintas platesnis inovacijų diegimas ir jų socialinis poveikis, taip pat pasikeitė supratimas apie tai, kas turėtų rūpintis inovacijomis ir kokie subjektai galėtų lemti pokyčius ES. Pirmiausia spartėja naujovių diegimas viešajame sektoriuje: čia veiksmai viršijo iniciatyvos „Inovacijų sąjunga“ lūkesčius;
- **Europos inovacijų partnerystės (EIP)** reiškia naują požiūrį į ES mokslinius tyrimus ir inovacijas. Ypač svarbiose srityse (vyresnių žmonių aktyvumo ir sveikatos, vandens, žemės ūkio, žaliavų ir pažangiųjų miestų) pradėtos įgyvendinti penkios EIP. Visos šios EIP dabar yra įgyvendinamos, turi nustatytus prioritetus, į jas įtraukta partnerių tiek iš inovacijų paklausos srities, tiek ir iš pasiūlos srities, ir jos pradeda duoti pirmuosius rezultatus, pvz., susisteminta geroji patirtis, parengti jos praktinio pritaikymo kitose vietose priemonių rinkiniai, sudaryti patvirtinto poveikio aprašų rinkiniai, diegiamos integruotos paslaugos.

Ekspertų grupė įvertino pažangą ir bendruosius EIP veiklos rezultatus. Grupė padarė išvadą, kad EIP yra tinkamas Europos ekonomikos augimo ir klestėjimo užtikrinimo ateityje būdas. Jos rekomendacijos nurodoma, kaip galima patobulinti dabartines EIP ir kaip iš esmės pakeisti būsimų EIP inicijavimo ir įgyvendinimo būdą;

- **politikos poveikio didinimas kitose šalyse:** ne mažesnis dėmesys skirtas ir inovacijų pasaulinėje arenoje aspektui. Parengtos kelios iniciatyvos, skirtos Europos, kaip mokslinių tyrimų ir inovacijų vietas, patrauklumui didinti, taip pat sustiprinta ES ir jos

valstybių narių partnerystė, nustatant bendradarbiavimo su trečiosiomis šalimis prioritetus, įskaitant pasaulinių mokslinių tyrimų infrastruktūrų kūrimą;

- **veiksmų įgyvendinimas:** remiantis integruoto ekonominio koordinavimo sistema (vadinamoju Europos semestru) ir naudojantis iniciatyvos „Inovacijų sąjunga“ rezultatų suvestine⁴, iniciatyvos „Inovacijų sąjunga“ konkurencingumo ataskaita ir nauju inovacijų diegimo rezultatų rodikliu, buvo stebima Europos ir valstybių narių mokslinių tyrimų ir inovacijų veiklos rezultatų pažanga. Minėtas naujas rodiklis gaunamas remiantis keturiais rodikliais, grindžiamais rezultatais ir įmonių veiklos rūšimis, įtraukiamais į iniciatyvos „Inovacijų sąjunga“ rezultatų suvestinę ir grupuojamais pagal tris elementus (patentai, užimtumas žinioms imlijoje veikloje ir žinioms imlių prekių ir paslaugų konkurencingumas), ir nauju užimtumo sparčiai augančiose novatoriškose sektoriaus įmonėse rodikliu.

Stebėjimas bus tęsiamas ir tobulinamas taikant programoje „Horizontas 2020“ numatytą politikos rėmimo priemonę. ES taip pat sudarė palankesnes sąlygas keistis gerąja patirtimi ir mokytis vieniems iš kitų.

Pastaraisiais metais įvyko didelių pokyčių tinkama kryptimi, todėl sumažėjo inovacijų veiklos rezultatų atotrūkis nuo mūsų pagrindinių konkurentų. Iš naujausios iniciatyvos „Inovacijų sąjunga“ rezultatų suvestinės matyti, kad nuo 2008 m. ES pavyko beveik perpus sumažinti inovacijų veiklos rezultatų atotrūkį nuo JAV ir Japonijos. Nepaisant to, didėja atotrūkis nuo Pietų Korėjos, sparčiai vejas Kinija. Todėl ES, jos valstybės narės ir kiti suinteresuotieji subjektai turi ir toliau bendradarbiauti, kad pagerintų Europos inovacijų ekosistemą.

5. EUROPOS MOKSLINIŲ TYRIMŲ ERDVĖ (EMTE)

2012 m. liepos 17 d. priėmusi komunikatą „*Glaudesnė Europos mokslinių tyrimų erdvės partnerystė siekiant pažangos ir augimo*“ (toliau – Komunikatas dėl EMTE) ir sukūrusi EMTE stebėjimo mechanizmą, skirtą EMTE įgyvendinimo pažangai stebėti, 2013 m. Komisija toliau stiprino EMTE stebėjimo mechanizmą. Komisija dirbo glaudžiai bendradarbiaudama su naujai įsteigtu Europos mokslinių tyrimų erdvės komitetu (EMTEK) ir stebėjimo *ad hoc* darbo grupe, siekdama patobulinti EMTE rodiklius ir su jais susijusius duomenų rinkimo metodus, ypač EMTE apžvalgą.

Vykdamas su EMTE stebėjimo mechanizmu susijusį darbą, 2013 m. rugsėjo mėn. patvirtinta pirmoji EMTE pažangos ataskaita, kurioje glaustai apžvelgta padėtis valstybėse narėse ir kai kuriose asocijuotosiose valstybėse, nustatytos išsamaus kitų metų pažangos vertinimo lyginamosios vertės⁵. 2013 m. EMTE pažangos ataskaitą aptarė 2013 m. rugsėjo mėn. susirinkusi Konkurencingumo taryba; ji pakartojo, kad būtina spartinti struktūrines nacionalinių sistemų reformas ir gerinti EMTE pažangos stebėjimą. Išplatintoje 2013 m.

⁴ http://ec.europa.eu/enterprise/policies/innovation/policy/innovation-scoreboard/index_en.htm.

⁵ Prie 2013 m. EMTE pažangos ataskaitos pridėtas dokumentas su faktais ir skaičiais, kuriame nurodyti įvairūs pažangos, padarytos kuriant EMTE, lygiai atsižvelgiant į nacionalinius prioritetus. Žr. <http://ec.europa.eu/research/era/era-progress-2013.htm>.

EMTE pažangos ataskaitoje pateiktas pažangos, padarytos tikslinėse srityse, pvz., atviro ir teisingo tyrėjų įdarbinimo arba geresnės mokslinių žinių sklaidos, vertinimas.

Be to, 2013 m. patvirtintoje 2014 m. metinėje augimo apžvalgoje⁶ pabrėžta, kad valstybės narės turi imtis reformų atsižvelgdamos į komunikatą dėl EMTE. Apžvalga sudarė sąlygas EMTE stebėjimo mechanizmą ir pažangos ataskaitą visapusiškai įtraukti į Europos semestro politikos ciklą.

Toliau įgyvendinti komunikatą dėl EMTE įgyvendinimui mokslinių tyrimų srities suinteresuotųjų subjektų lygmeniu padėjo suinteresuotųjų subjektų platformos sustiprinimas ir išplėtimas. 2013 m. liepos mėn. prie platformos prisijungė šešta organizacija⁷. 2013 m. gruodžio 13 d. šešios suinteresuotųjų subjektų organizacijos⁸ ir Komisija pasirašė bendrą deklaraciją. Visos organizacijos dar kartą patvirtino savo bendrą įsipareigojimą siekti EMTE tikslų. 2013 m. pabaigoje visi suinteresuotieji subjektai pateikė įsipareigojimų dėl EMTE tikslų įgyvendinimo pažangos ataskaitas ir informaciją, skirtą 2013 m. EMTE pažangos ataskaitai.

„EMTE manifestas“ – nauja Europos Parlamento pradėta iniciatyva, vienijanti Europos Parlamento narius ir moksliniais tyrimais suinteresuotus subjektus, taip pat davė naują impulsą EMTE veiksmams įgyvendinti nacionalinių institucijų ir mokslinių tyrimų srities suinteresuotųjų subjektų lygmeniu.

6. TARPTAUTINIS BENDRADARBIAVIMAS

2013 m. buvo pirmieji komunikato „ES tarptautinio bendradarbiavimo mokslinių tyrimų ir inovacijų srityje stiprinimas ir koncentravimas. Strateginis požiūris“⁹ įgyvendinimo metai. Atsižvelgiant į iniciatyvą „Inovacijų sąjunga“, šia strategija siekiama didinti Sąjungos kompetenciją ir patrauklumą mokslinių tyrimų ir inovacijų srityje, jos ekonomikos ir pramonės konkurencingumą, spręsti pasaulinius visuomenės uždavinius ir remti Sąjungos išorės politikos kryptis. Šiuo tikslu per institucijų debatus užtikrintas strategijos integravimas į programos „Horizontas 2020“ teisės aktų rinkinį. Į šį rinkinį įeina programos „Horizontas 2020“ asocijavimo politika, orientuota į plėtros, ELPA ir kaimynines šalis. 2013 m. pradėtos derybos su įvairiomis šalimis, gruodžio mėn. parafuotas susitarimas su Izraeliu.

Strateginis tarptautinio bendradarbiavimo mokslo ir technologijų srityje forumas persvarstė ir supaprastino savo darbo tvarkos taisykles, siekdamas pagerinti valstybių narių tarptautinio

⁶ COM(2013) 800 *final*.

⁷ 2013 m. liepos 17 d. prie suinteresuotųjų šalių platformos prisijungė šešta suinteresuotųjų subjektų organizacija – Europos pažangių inžinerinių studijų ir mokslinių tyrimų mokyklų konferencija (CESAER); ji Komisijai perdavė vienašalį pareiškimą.

⁸ Tai Europos mokslinių tyrimų ir technologijų organizacijų asociacija (EARTO), Europos universitetų asociacija (EUA), Europos mokslinius tyrimus atliekančių universitetų lyga (LERU), *NordForsk*, *Science Europe* ir CESAER.

⁹ COM(2012) 497.

bendradarbiavimo veiklos koordinavimą ir savo veiksmų koordinavimą su šia veikla. Rytų partnerystės mokslinių tyrimų ir inovacijų srityje taryba sutiko kartu parengti bendrą bendradarbiavimo strategiją. 2013 m. lapkričio mėn. vykusiame ES ir Afrikos aukšto lygio politinio dialogo mokslo, technologijų ir inovacijų klausimais susitikime šalys susitarė, kad pradės dirbti siekdamos sukurti bendrai finansuojamą ir bendros nuosavybės teisėmis valdomą mokslinių tyrimų ir inovacijų srities partnerystę, daugiausia dėmesio skiriant maisto ir pašarų kokybei ir tvariam žemės ūkiui.

Gegužės mėn. Golvėje buvo surengtas aukšto lygio susitikimas „Atlanto vandenynas – bendri ištekliai“, kuriame ES, Kanada ir JAV pasirašė Golvėjaus deklaraciją ir buvo įsteigtas Atlanto vandenyno mokslinių tyrimų aljansas.

JAV kartu su valstybėmis narėmis ir asocijuotosiomis valstybėmis surengtos trys „Tikslas – Europa“ (angl. *Destination Europe*) konferencijos, skirtos supratimui apie Europos mokslinių tyrimų kokybę ir viso pasaulio tyrėjų karjeros ir finansavimo galimybes Europoje gerinti.

Atsižvelgiant į siekį skatinti vienodas bendradarbiavimo sąlygas ir tobulinti pamatines sąlygas, kurios dabar trukdo bendradarbiauti, 2013 m. lapkričio mėn. Pekine įvyko pirmasis aukšto lygio susitikimas dėl bendradarbiavimo inovacijų klausimais dialogo su Kinija. Pareikštas bendras interesas remti nuspėjamas, skaidrias ir veiksmingas pamatines sąlygas, susijusias su inovacijomis, o siekiant išsiaiškinti ir skleisti sėkmingą ES ir Kinijos patirtį įsteigta bendradarbiavimo inovacijų srityje ekspertų darbo grupė.

Lapkričio mėnesį sėkmingai pradėta įgyvendinti ES ir Rusijos iniciatyva „Mokslo metai“ (angl. *Year of Science*). Šis aukšto lygio renginys suteikė abiem šalims galimybę patvirtinti įsipareigojimą dėl ES ir Rusijos bendradarbiavimo mokslo ir technologijų srityje.

7. JUNGTINIS TYRIMŲ CENTRAS (JRC)

JRC yra Europos Komisijos mokslinė vidaus tarnyba – vienintelė Komisijos tarnyba, atsakinga už tiesioginius mokslinius tyrimus. JRC misija – viso politikos ciklo metu padėti rengti ES politiką teikiant nepriklausomą, įrodymais pagrįstą mokslinę ir techninę paramą. JRC, glaudžiai bendradarbiaudamas su politikos generaliniais direktoratais, sprendžia svarbiausius visuomenės uždavinius ir kartu skatina inovacijas rengdamas naujus metodus, priemones ir standartus, dalydamasis moksline informacija su valstybėmis narėmis, mokslo bendruomene ir tarptautiniais partneriais.

2013 m. JRC tenkino gausėjančius Komisijos politikos tarnybų mokslinės paramos politiniams sprendimams prašymus, susijusius su ES prioritetais, pirmiausia – su ES pažangaus augimo strategija „Europa 2020“. JRC teikė tiesioginę mokslinę paramą, susijusią su teminėms politikos sritimis, pvz., finansiniu stabilumu ir ekonomine ir pinigų sąjunga, bendrąja rinka, ekonomikos augimu, darbo vietų kūrimu ir inovacijomis, mažo anglies dioksido kiekio technologijų ekonomika, efektyvaus išteklių naudojimo aplinka ir klimato kaita, energija ir transportu, žemės ūkiu ir maisto saugumu, sveikata ir vartotojų apsauga, informacine visuomene ir skaitmenine darbotvarke, visuomenės sveikata ir sauga, branduoline sauga ir saugumu.

Norėdamas veiksmingai valdyti augantį funkcijų skaičių, JRC pradėjo taikyti daugiau dalykų ir sektorių apimančią požiūrį ir šiuo tikslu pagal programą „Horizontas 2020“ parengė pirmąją JRC darbo programą (2014–2015 m.), pagrįstą naujai parengtu slenkamuju planu ir smulkesne projektų struktūra. Aktyvesnės inovacijos, vykdomos pasitelkus naujas tarptautines partnerystes, padeda spręsti pasaulines problemas, pvz., susijusias su klimato kaita, sveikata, apsirūpinimu maistu ir skurdu. JRC tvirtesni ryšiai su ES ir tarptautiniais partneriais ir glaudesni šių subjektų tarpusavio tinklai yra labai svarbi pasaulinės mokslinės kompetencijos prielaida.

Kad politiką būtų galima pagrįsti tvirtais moksliniais įrodymais ir patikima analize, būtina turėti pažangią mokslinės veiklos infrastruktūrą, kokybiškus duomenis ir tinkamas analizės priemones. Pavyzdžiui, Isproje (Italija) įsikūrusiame JRC padalinyje pradėtas naudoti aplinką tausojantis ir energiją efektyviai naudojantis mokslinės paskirties pastatas.

8. SEPTINTOSIOS BENDROSIOS PROGRAMOS ĮGYVENDINIMAS

2012 m., įgyvendindama Septintąją bendrąją programą, Komisija paskelbė didžiausią visų laikų kvietimų teikti pasiūlymus rinkinį. Norint palengvinti programos „Horizontas 2020“ įgyvendinimo pradžią, daug dėmesio skirta veiksmams, apimantiems labai daug veiklos rūšių ir galintiems turėti didelį poveikį. 2013 m. įgyvendinti maždaug 45 kvietimai teikti pasiūlymus, jiems iš viso skirtas 4,9 mlrd. EUR orientacinis biudžetas. Gauta apie 20 000 reikalavimus atitinkančių pasiūlymų, iš jų finansavimui atrinkta beveik 3 000 pasiūlymų, taigi paremta beveik 15 proc. gautų pasiūlymų.

Bendras reikalavimus atitinkančius pasiūlymus pateikusių asmenų skaičius – 67 630, bendros projekto išlaidos – daugiau kaip 34 mlrd. EUR, bendra prašyta ES įnašų suma – beveik 28 mlrd. EUR. Bendras finansavimui atrinktus pasiūlymus pateikusių asmenų skaičius – 12 702, bendros projektų išlaidos – beveik 6 mlrd. EUR, bendra prašyta ES įnašų suma – daugiau kaip 4 mlrd. EUR. Sėkmės rodiklis – 18,78 proc., vertinant pagal pareiškėjų skaičių, 15,96 proc. – vertinant pagal prašytą ES įnašą.

9. 2014 M. PERSPEKTYVOS

Komisija įsipareigojo ir toliau siekti strategijos „Europa 2020“ tikslų. Dabar ji rengiasi įgyvendinti komunikatą Europos Parlamentui, Tarybai, Europos ekonomikos ir socialinių reikalų komitetui ir Regionų Komitetui dėl mokslinių tyrimų ir inovacijų, kaip būsimos augimo šaltinių, įvertinimo – „Moksliniai tyrimai ir inovacijos – atsinaujinusio augimo varomosios jėgos“¹⁰.

Rengiant „Horizonto 2020“ 2016–2017 m. darbo programą, vienas iš Komisijos prioritetų bus platesnės konsultacijos ir diskusijos su valstybėmis narėmis. Kad būtų galima remtis turimais konkurenciniais pranašumais ir pasinaudoti naujomis galimybėmis, Komisija taip pat atsižvelgs į naujas žinias apie mokslo, technologijų, ekonomikos, rinkos ir socialines tendencijas ir jų prognozes, taip pat į dabartinius ir kylančius naujus politikos poreikius.

¹⁰ COM(2014) 339.

Be to, 2014 m. Komisija toliau įgyvendins iniciatyvos „Inovacijų sąjunga“ veiksmus. Ji pristatys ataskaitą „Inovacijų sąjungos“ būklė 2010–2014 m.“, kurioje pristatys rezultatus ir pagrindines išvadas. Vis dėlto, atsižvelgiant į tebesitęsiančią krizę, Europai reikia ir toliau dėti pastangas, kad iniciatyva „Inovacijų sąjunga“ taptų tikrove.

2013 m. rugsėjo mėn. susirinkusi Konkurencingumo taryba aptarė 2013 m. EMTE pažangos ataskaitą, kuria remiantis 2014 m. bus patvirtintos Tarybos išvados dėl EMTE. Kai bus paskelbta 2014 m. pažangos ataskaita (ji turėtų būti parengta rugsėjo mėn.), Komisija surengs konferenciją. Rengiant 2014 m. EMTE apžvalgą, bus atliktas išsamus EMTE įgyvendinimo pažangos vertinimas, kurio tikslas – nustatyti įgyvendinimo veiksmus, reikalingus tam, kad būtų baigta kurti bendra tyrėjų, žinių ir technologijų rinka. 2014 m. EMTE apžvalga bus labai svarbi nustatant sritis, kuriose buvo padaryta pažanga, ir sritis, kuriose reikia dėti daugiau pastangų.

Be to, Komisija pradėjo ES masto konsultacijas su visais suinteresuotaisiais subjektais dėl patirties, iš kurios reikėtų pasimokyti, ir dėl pagrindinių veiksmų, kurie turėtų padėti rengti kitus ES 2015–2020 m. pokrizinio augimo strategijos etapus. 2015 m. pradžioje ji pateiks konkrečių pasiūlymų.